

ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติ

เป็นความผิดและอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา

พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๑ วรรคสอง กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กอายุยังไม่เกินสิบปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

เพื่อให้การดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเป็นไปโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๔) และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ พนักงานสอบสวนที่รับตัวเด็กอายุยังไม่เกินสิบปี ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ทำการสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อสอบสวนเสร็จให้พนักงานสอบสวนทำความเข้าใจว่า เด็กนั้นได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่งส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมกับสำนวน ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าเด็กไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ยุติการสอบสวนและให้แจ้งบิดา มารดา หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วยหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี ทราบในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบความเห็นของพนักงานอัยการ

ถ้าหากพนักงานอัยการเห็นว่าเด็กนั้นได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กไปยังกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดท้องที่ที่เกิดเหตุ หรือที่เด็กนั้นมีถิ่นที่อยู่ปกติ แล้วแต่กรณี ในโอกาสแรกที่กระทำได้

แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับทราบความเห็นของพนักงานอัยการ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

(๒) ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามข้อ (๑) ให้พนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้อยู่ในความปกครองดูแลของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ด้วย หรือหากเป็นเด็กที่เพิ่งได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ก็ให้ส่งตัวเด็กไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นในโอกาสแรกที่กระทำได้แต่ภายในเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ข้อ ๔ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ต้องจัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งและอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือในจังหวัดนั้นแล้วแต่กรณี รับตัวเด็กจากพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการให้เด็กได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อไป

ข้อ ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบหมายตามข้อ ๔ สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งให้สืบเสาะถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิด สภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู อุปนิสัย ความประพฤติของเด็ก และกำหนดแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็กด้วย

ในการซักถามเด็ก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๖ ในระหว่างการดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริง พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณามอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยรับไปดูแล ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจวางข้อกำหนดตามข้อ ๗ วรรคหนึ่งโดยอนุโลม แต่หากเกรงว่าเด็กอาจไม่ปลอดภัยหรืออาจไปกระทำผิดอีก ให้ดำเนินการขออนุมัติไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณามอบตัวเด็กไว้กับบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมและยินยอม หรือสถานแรกรับ หากในกรณีที่จำเป็นต้องส่งเด็กไปยังสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือองค์กรเอกชนที่เหมาะสม ก็ให้ขอคำสั่งส่งตัวจากปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งเด็กไปยังสถานที่เหล่านั้น

กรณีที่เด็กไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ก็ให้ดำเนินการส่งมอบตัวเด็กไว้กับบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมและยินยอม หากไม่มีผู้ใดเหมาะสมและยินยอมรับเด็กไปดูแล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเด็กไปอยู่สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟู หรือองค์กรเอกชนที่เหมาะสม

ข้อ ๑ เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณากำหนดแนวทางคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โดยให้เด็กมีโอกาสอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลอื่นใดที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแล เป็นอันดับแรก ทั้งนี้สามารถวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ประพฤติเสียหาย หรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด ดังนี้

(๑) ระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือห้องที่อันจะจูงใจให้เด็กประพฤตินั้นไม่สมควร

(๒) ระมัดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จำเป็น หรือไปกับบิดามารดา ผู้ที่เด็กอาศัยอยู่ หรือผู้รับเด็กไปปกครองดูแล

(๓) ระมัดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคล หรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย

(๔) ระมัดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กประพฤตินั้นเสียหาย

(๕) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก

(๖) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

(๗) จัดให้เด็กและหรือครอบครัวเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อแก้ไขสาเหตุการกระทำผิดของเด็ก

(๘) จัดให้เด็กและหรือครอบครัวทำกิจกรรมอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกับ (๕) (๖) (๗)

ในการนี้ หากเห็นสมควรจัดให้มีผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ก็ให้เสนอผลการสืบเสาะและความเห็น ไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด โดยระบุชื่อผู้ที่ขอให้แต่งตั้งเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและระยะเวลาในการคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ในกรณีที่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าบุคคลที่รับมอบตัวเด็กไปไม่สามารถดูแลเด็กตามข้อกำหนดได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้คำแนะนำ แต่หากบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี เพื่อเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บนว่าจะปฏิบัติตามข้อกำหนด

หากพิจารณาเห็นว่าการคุ้มครองสวัสดิภาพด้วยวิธีการข้างต้นไม่ได้ผล เห็นสมควรให้คุ้มครองสวัสดิภาพโดยการส่งตัวเด็กเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ให้พนักงาน

เจ้าหน้าที่เสนอผลการสืบเสาะพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณา
สั่งตามความเหมาะสม

ก่อนยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินความเหมาะสมอีกครั้ง
เพื่อแน่ใจว่าเด็กสามารถอยู่ได้อย่างปกติสุข

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก พนักงาน
เจ้าหน้าที่อาจจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง โดยให้มีการกำหนดแผนแก้ไขฟื้นฟูเด็ก วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพ
การยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้งการเยียวยาผู้เสียหาย โดยเชิญผู้เข้าร่วมประชุมตาม
ความเหมาะสมและจำเป็น เช่น

- (๑) บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลซึ่งรับตัวเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย
- (๒) ครูหรือผู้เคยให้การศึกษาแก่เด็ก
- (๓) ญาติซึ่งเด็กและบุคคลตาม (๑) ให้การยอมรับนับถือ
- (๔) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก
- (๕) ผู้เสียหายหรือผู้แทน
- (๖) บุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าสมควรเชิญเข้าร่วมประชุม เช่น ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการชุมชน เป็นต้น
- (๗) ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตแพทย์
 เป็นต้น

ทั้งนี้ การดำเนินการตามระเบียบข้อนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พึงระมัดระวัง ให้เป็นไปตาม
หลักการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและหลักประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้รักษาการ
ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ชวรัตน์ ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประธานกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ